Anteckningar om insektfaunan på Småländska höglandet vid Tranås. I.

Av

L. A. H. LINDGREN.

Chlaenius quadrisulcatus Payk. (*caelatus* Web.; *Col., Carabidae*). Av denna ytterst sällsynta jordlöpare tog förf. 2 exx. i Tranås 1940. Lokaluppgiften har medtagits i Lindroths carabidfauna (Svensk Insektfauna, Sandjägare och jordlöpare, *Carabidae,* Sthlm 1942) men några ytterligare data kanske kunna vara av intresse. Det första exemplaret fångades den 25 maj 1940 och det andra den 22 sept. samma år (sistnämnda individ finns nu i coll. C. H. Lindroth). De löpte under dagsljus på en promenadväg, som anlagts över ett lövkärr vid Svartån. På samma lokal har bl. a. även tvenne *Panagaeus crux-major* L. fångats. Kärret, som på tre sidor kringflytes av Svartån, är av det här i trakten vanliga slaget med en vegetation av *Carex, Eriophorum, Salix, Betula* m. m., och lokalen får betraktas som typisk för *Chl. quadrisulcatus,* vilken nämligen lever på »fuktiga, vegetationsrika sjö- eller flodstränder, tillfälligt på ängsmarker och havsstränder» (Lindroth). Följande svenska lokaluppgifter föreligga förut: Sk. vid Ringsjön; Sm. Jönköpingstrakten (bl. a. flera exx. flygande i Ljungarum-kärren, maj 1913, E. Wieslander); Ög.; Vg.; Öl. Även från Finland och Danmark (men ej Norge) föreligga fynd. De danska inskränka sig till tre individ, som tagits för många år sedan på lika många lokaler (West: Fortegnelse over Danmarks Biller, Kbhvn 1942, p. 22). I Tyskland finns *Chlaenius quadrisulcatus* sällsynt. Reitter (Fauna Germanica, I. Band, Stuttgart 1908, p. 188) upptar den från Nordtyskland (bl. a. Nordpommern och Westfalen). Vid Stettin har arten enl. Lindroth ertappats på ängsmarker långt från havet.

Gyrinus suffriani Scriba (*Col. Gyrinidae*). I juni 1945 besökte amanuens Per Brinck mig några dagar i Tranås och under våra gemensamma exkursioner insamlades åtskilligt intressant insektmaterial. Bl. a. håvades den 21 juni omkring ett halvt dussin individ av *Gyrinus suffriani* Scriba i den lilla Sävsjön (sydväst om Sommens stationssamhälle) i Säby sn i nordligaste Småland. Skalbaggarna funnos i vattenvegetationen invid den norra, sumpiga stranden. Detta förekomstsätt är ty-

piskt för arten. Den liknar närmast *Gyr. natator* L., men skiljes från denna bl. a. genom sin mindre storlek och betydligt grövre punktrader. Viktigast är emellertid, att de hanliga genitalia uppvisa stor skillnad.

I Catalogus coleopt. dan. et fennosc. (Helsingfors 1939) är denna skalbagge endast noterad från Sk. och Uppl. Nu kan alltså även Småland tillfogas. Brinck, som vid tillfälle skall publicera resultaten av sina undersökningar över den svenska gyrinid-faunan har emellertid belägg för arten från åtskilliga andra landskap, varibland ett äldre fynd från Småland. — West (anf. arb., p. 72) känner *Gyr. suffriani* endast från två danska lokaler. I detta sammanhang kan nämnas, att i Calwer's Käferbuch (Stuttgart 1916, Bd I, p. 143) skrives om dess förekomst endast: »Mitteleuropa, selten».

Emus hirtus L. (*Col., Staphylinidae*). Denna stora och vackra kortvinge har en relativt vidsträckt utbredning i södra Sverige (Sk., Bl., Hall., Sm., Vg., Öl. och Gottl.) men den är sällsynt och jag hade ej väntat mig finna den uppe i Småländska höglandets allra nordligaste del. Som bekant uppträder den företrädesvis på färsk kospillning (i Danmark iakttagen även på as och ruttnande svamp, enl. West a. a., p. 182) och det var på dylik som 3 exx. samtidigt fångades den 3 juni 1942 på en solexponerad kulle i en hagmark mellan Junkaremålen och Fröafall vid Tranås.

Då Tranås ligger endast ca 1 mil från östgötagränsen kan *Emus hirtus* väntas förekomma även i Östergötland, där den mig veterligt ej fångats ännu.

Judolia sexmaculata L. (*Col., Cerambycidae*) har en vidsträckt utbredning i vårt land men är likväl ej särdeles vanlig. Vid midsommartiden 1943 observerades ett trettiotal individ (alla tillhörande huvudarten) på *Rubus idaeus* L. i en bäckravin mellan Junkaremålen och Fröafall (Tranås). Då de först observerades kröpo de livligt omkring på hallonbladen men då blommorna ett par dagar senare slogo ut höllo de till på dem. Efter ett par veckor voro skalbaggarna helt försvunna.

Acanthoderes clavipes Schrk. (*Col., Cerambycidae*). Denna långhorning är ganska sällsynt i vårt land. Ett par (♂, ♀) fångades den 22 juni 1943 på en stapel grov björkved invid torpet Moskog ett par km från herrgården Gransbo i Tranåstrakten. Kemner (Entom. Tidskr. 1922, h. 2—4, p. 113) har funnit den i på marken liggande sedan flera år döda björkstammar. Enl. Katalogen är *Acanthoderes clavipes* känd från flera svenska landskap och finns även i Norge, Finland och Danmark. I sistnämnda land är den mycket sällsynt och har bara tagits i Silkeborgstrakten på Jylland samt på tre själländska lokaler (bl. a. i Dyrehaven, där den kläckts ur bokstammar; West, a. a. , p. 480).